

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه پروتکل اصلاحی موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و برنامه اسکان انسانی سازمان ملل متحد جهت تأسیس دفتر زیستگاه (هیئات) سازمان ملل متحد برای کاهش بلایا در تهران»

مقدمه

موافقتنامه مذکور در نایروبی به تاریخ ۱۳۸۵/۹/۳۰ هجری شمسی برابر با ۲۰۰۶/۱۲/۲۱ میلادی تنظیم و مبادله شده است و ظرف سه ماه پس از امضای طرفین لازم الاجرا بوده است، اعتبار زمانی آن تا ۱۳۹۰/۱۰/۱۰ هجری شمسی (۳۱ دسامبر ۲۰۱۱ میلادی) بوده است. این توافقنامه در تاریخهای ۱۳۹۱/۱/۲۳ و ۱۳۹۱/۲/۴ به ترتیب به تصویب مجلس شورای اسلامی و تأیید شورای نگهبان رسیده است.

به موجب این توافقنامه، همکاری جمهوری اسلامی ایران و سایر کشورهای عضو سازمان ملل متحد با زیستگاه (هیئات) سازمان ملل متحد و سایر آژانسهای ملل متحد، در برنامه‌ها و صندوق‌های مربوط به سازه مقاوم به زلزله، گسترش و تقویت داده می‌شود. استفاده از امکانات کشورهای عضو از طریق افزایش وسایل مالی و فنی، ارتقای مشارکت متخصصین، دانشمندان و مدیران شهری و فعالیت‌های اجباری زیستگاه (هیئات) سازمان ملل متحد در جمهوری اسلامی ایران نیز ارتقا می‌یابد.

در مدت پنج سال اعتبار این توافقنامه، هریک از طرفین متعهد به تأمین منابع مالی سالیانه به میزان ۵۰۰ هزار دلار می‌باشند، که مبالغ مذکور توسط دفتر زیستگاه (هیئات) سازمان ملل متحد در تهران و طبق مقررات و قواعد مالی و برنامه‌های مقرر زیستگاه (هیئات) سازمان ملل متحد در نایروبی، کنیا یا به گونه‌ای که مدیر اجرایی زیستگاه (هیئات) سازمان ملل متحد مشخص می‌کند هزینه و اداره خواهد شد.

گفتنی است که علاوه بر کمک‌های مالی فوق‌الذکر که در ماده (۹) این موافقتنامه پیش‌بینی شده است، دولت جمهوری اسلامی ایران موظف به ارائه کمک‌های غیرنقدی از جمله تأمین ساختمان دفتر، هزینه‌های مرتبط به آن، هزینه نگهداری و همچنین تجهیزات دفتری و وسایل حمل‌ونقل می‌باشد.

طبق ماده (۱۱)، طرفین مکلف شده‌اند که حداکثر ظرف هجده ماه قبل از خاتمه موافقتنامه، به‌طور مشترک اجرای موافقتنامه را ارزیابی نمایند و حداقل یک سال قبل از خاتمه موافقتنامه در ارتباط با مطلوبیت تمدید آن تصمیم‌گیری نمایند.

با توجه به اتمام زمان اعتبار موافقتنامه و اجرایی نشدن آن تا ۱۳۸۸/۴/۱۴، در تاریخ ۲۸ آذرماه ۱۳۹۰ پروتکلی به امضای طرفین رسید.

بررسی لایحه

در این لایحه با اشاره به رویکردهایی از مندرجات موافقتنامه اصلی که به قرار زیر می‌باشد، به موضوع اصلاح موافقتنامه پرداخته است:

۱. بند «۱» ماده (۹): مبنی بر تعیین سهم دلاری سالیانه طرفین به میزان ۵۰۰ هزار دلار،

۲. ماده (۱۲): مبنی بر اتخاذ تصمیم درباره استمرار پروژه به جهت تکمیل فعالیت‌ها (به شیوه منظم) بعد از خاتمه توافقنامه،

۳. ماده (۱۳): مبنی بر تعیین زمان خاتمه موافقتنامه توسط دولت، با ابلاغ قبلی حداکثر سه ماهه که به صورت کتبی به زیستگاه (هیئات) سازمان ملل متحد اعلام می‌شود،

۴. ماده (۱۵): مبنی بر ایجاد زمینه توافق کتبی برای اصلاح توافقنامه و لازم‌الاجرا بودن آنها،

۵. بند «۱» ماده (۱۵): مبنی بر تأمین مبلغ ماده (۹) به حساب دلاری نمایندگی دائم جمهوری اسلامی ایران در نیویورک نزد بانک ملی ایران شعبه وزارت امور خارجه و انتقال آن به حساب دلاری اعلام شده برنامه اسکان بشر ملل متحد (زیستگاه (هیئات) سازمان ملل متحد).

مفاد اصلاحیه در دو بند خلاصه شده است که بند اول، به تدابیر عدم ابلاغ احتمالی دولت و اعتبار بخشیدن به تمدید توافقنامه اولیه اشاره دارد، و بند دوم به اعلام زمان اتمام اعتبار تمدید توافقنامه.

در این خصوص شایان ذکر است که طبق سند توافقنامه، این موافقتنامه تا ۱۳۹۰/۱۰/۱۰ هجری شمسی (۳۱ دسامبر ۲۰۱۱ میلادی) اعتبار داشته است به عبارت دیگر براساس قسمت دوم بند «۱» پروتکل اصلاحی، تمدید پنج‌ساله توافقنامه، می‌تواند تا تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۱۰ باشد و بند دوم لایحه پروتکل اصلاحی موافقتنامه، تاریخ ۱۳۹۳/۵/۹ (۳۱ جولای ۲۰۱۴ میلادی) را زمان اتمام اعتبار آن تعیین کرده است. این بدان معناست که تاریخ ۱۳۸۸/۴/۱۴ مبنای شروع قرارداد در نظر گرفته شده و به تاریخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۰ توجهی نشده است. بر این مبنای، به نظر می‌رسد که تواریخ مندرج در بندهای اول و دوم لایحه پروتکل اصلاحی با تعیین اعتبار زمانی آن در توافقنامه اصلی، یعنی تا ۱۳۹۰/۱۰/۱۰ هجری شمسی (۳۱ دسامبر ۲۰۱۱ میلادی) منطبق نمی‌باشد. از این رو ضرورت دارد ضمن تصریح زمان شروع و اتمام پنج‌ساله در بند «۱» این لایحه و رفع ابهامات آن نسبت به انطباق تواریخ اتمام و تمدید در بندهای این پروتکل و توافقنامه پیشگفته تصریح لازم به عمل آید.